

ÄLÄ MIETI VAAN TEE!

SEKSUAALISEN TOIMIJUUDEN DISKURSSIT REGINA-LEHDESSÄ

Suomen kielen
kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
15.1.2021

Ida Immonen

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkielman aihe ja tutkimuskysymykset	1
1.2. Tutkimusaineisto	2
1.3. Aiempi tutkimus	3
1.4. Tutkielman eteneminen	3
2. TEOREETTINEN TAUSTA JA METODI	5
2.1. Teoreettinen ja metodologinen viitekehys	5
2.2. Diskurssin käsite	6
3. MODAALISET VERBIT JA NESESSIIVISET RAKENTEET	7
3.1. Modaaliset verbit	7
3.2. Nesessiiviset rakenteet	9
4. ANALYYSI	12
4.1. <i>Velvollisuus harrastaa seksiä</i> -diskurssi	12
4.2. <i>Vastuu huolehtia turvallisuudesta</i> -diskurssi	17
4.3. <i>Naisen nautinto on miehen nautinto</i> -diskurssi	20
4.4. <i>”Kiltin tytön syndrooma”</i> -diskurssi	21
4.5. <i>Saa kieltäytyä, mutta se ei ole aina suotavaa</i> -diskurssi	23
4.6. <i>Seksillä on välinearvo</i> -diskurssi	24
5. PÄÄTÄNTÖ	27
LÄHTEET JA LYHENTEET	29

1. JOHDANTO

1.1. Tutkielman aihe ja tutkimuskysymykset

Kandidaatintutkielmassani tutkin sitä, kuinka seksuaalisesta toimijuudesta puhutaan naisille suunnatussa aikakauslehdessä. Tavoitteenani on selvittää, millaisia seksuaalisuutta ja seksuaalista kanssakäymistä luonnehtivia diskursseja Regina-lehden parisuhdetta ja erotiikkaa käsittelevällä palstalla aktivoituu ja kuinka näiden diskurssien aktivoituminen tapahtuu erilaisten verbirakenteiden kautta. Tutkimuskysymykseni ovat siis seuraavat

1. Millaisten verbivalintojen ja -rakenteiden kautta seksi ja seksuaalinen toimijuus määritellään?
2. Millaisia diskursseja teksteissä aktivoituu?

Kirjallisuudentutkija Sanna Karkulehto (2011) mainitsee Michel Foucault'n esittämän teorian siitä, että seksuaalisuus liittyy aina tieto-valta-järjestelmiin ja on diskursiivista. Seksuaalisuuteen liittyvät diskursiiviset käytännöt muokkaavat ja säätelevät sitä, miten ja mitä siitä voidaan sanoa ympäröivässä kulttuurissa, siis mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Seksuaalisuuden ja sukupuolen diskursiivista määrittelyä on tarvittu säätelemään ja luokittelemaan ihmisten haluja ja ruumiillisuutta. Esimerkiksi tällaisesta säätelystä ja luokittelusta Karkulehto antaa kristillisen kirkon arvoihin perustuvan avioliitto- ja lisääntymiskeskisyyden. Seksuaalisuus ja sukupuoli nähdään usein biologiana ja materiana, jossa naiseksi mielletty keho haluaa mieheksi miellettyä kehoa ja toisinpäin (Karkulehto 2011: 18–21).

Olen itse ollut kauan kiinnostunut aiheesta, ja siksi se valikoituikin tähän kandidaatintutkielmaan tutkimuksen kohteeksi. Koen tärkeäksi tiedostaa ja pohtia seksuaalisuuteen liittyviä asenteita ja sitä, kuinka ne kielen kautta syntyvät ja vaikuttavat. Koska tutkielmani on kielitieteellinen, olen kuitenkin kiinnostunut juuri diskursseista, en asenteista. Olen havainnut, että aihe on ollut viime vuosina selkeästi pinnalla. Seksuaalisuudesta on puhuttu avoimesti esimerkiksi sosiaalisessa mediassa eri sisällöntuottajien kanavilla. Reality-ohjelmassa *Sex Tape Suomi* tavalliset parit kuvaavat viikon ajan arkeaan ja seksielämänsä ja videosta keskustellaan seksuaaliterapeutti Marja Kihlströmin johdolla. Seksuaalikasvattaja Kaisa Merelä lanseerasi vuonna 2019 Powerful Sexual Aware -kurssin,

jossa pureudutaan naisen seksuaaliseen vapautumiseen ja niihin yhteiskunnallisiin rakenteisiin, jotka ovat naisen seksuaalisen nautinnon esteenä. Tutkimusta seksuaalisuudesta on tehty paljon eri tieteenaloilla viime vuosina. Sukupuolen ja parisuhteen representatiota S2-oppikirjoissa on tutkinut muun muassa Sini Söyrinki (2020). Diskursiivista tutkimusta on tehty myös polyamoriasta vuonna Iina Gummerus, (2018) ja HIV:n vaikutusta seksuaaliseen identiteettiin on tutkittu liikuntatieteiden tiedekunnassa Jyväskylän yliopistossa (2019).

1.2. Tutkimusaineisto

Tutkielmani aineistona käytän Regina-lehden vuosikertoja 2009–2012. Regina oli oululaisen Kolmiokirja Oy:n kustantama, naisille suunnattu aikakauslehti, joka ilmestyi vuodesta 1959 vuoteen 2012 asti. Lehti on ilmestynyt tarkasteleman ajankäytön aikana yhteensä 43 kertaa eli 8–12 kertaa vuodessa: vuonna 2009 lehti ilmestyi 12 kertaa, 11 kertaa vuonna 2010, 12 kertaa vuonna 2011 ja vuoden 2012 aikana 8 kertaa. Tahdoin tutkielmani mahdollisimmat uusia tekstejä, joten siksi valitsin Reginan neljä uusinta vuosikertaa. Diskurssitutkimuksen luonteeseen kuuluu oletus siitä, että diskurssit ovat hitaasti muuttuvia. Siksi aineisto neljän vuoden ajalta ja 2000-luvulta (tarkemmin 2010-luvun tienoilta) on tutkimukseni kannalta mielekäs.

Yhden lehden kansien väliin mahtuu erilaisia tekstejä, muotia ja elämäntapaa käsitteleviä artikkeleja, tekstiviesti- ja vitsipalsta sekä lukijoiden omia tositarinoita ja eroottisia novelleja. En käytä tutkielmassani kaikkea lehdessä olevaa materiaalia, vaan olen rajannut aineiston lehden Sallitut leikit -palstaan. Tekstejä on yhteensä 43, eli aineistossa on mukana kaikki neljän vuosikerran Sallitut leikit -palstan kirjoitukset. Olen pyrkinyt poimaan esimerkkejä mahdollisimman monesta eri artikkelista ja kattavasti jokaisesta vuosikerrasta, mutta kaikkia 43 tekstiä en ole voinut hyödyntää tai käyttää analyysissä.

Sallitut leikit -osio on varattu artikkeleille, jotka käsittelevät seksuaalisuutta, erotiikkaa tai parisuhdetta, ja siksi valitsin juuri kyseisen palstan tutkimukseni aineistoksi. Vaikka lehden sisältö on paljon muutakin kuin erotiikkaa, on se kuitenkin lehden yksi suurimmista teemoista. Palstalla käsitellään laajasti erilaisia seksuaalisuuteen ja erotiikkaan liittyviä aiheita, ja siksi tämän palstan tekstien sanasto on mielenkiintoista.

1.3. Aiempi tutkimus

Regina-lehtien eroottisia novelleja on Oulun yliopiston suomen kielen alalla aikaisemmin tutkinut Tuija Hautakangas vuonna 1992 pro gradu -tutkielmassaan *Miehen ja naisen nimitykset Reginan novelleissa*. Vuonna 2002 Sari Nymanin tutkimuksessa *Sukupuolittuneita nimityksiä Reginan novelleissa* tarkasteltiin myös sukupuolen erilaisia nimityksiä ja luonnehdintoja. Nyman on pro gradussaan vertaillut omia tuloksiaan Hautakankaan tuloksiin nähdäkseen, onko muutosta tuloksissa tapahtunut kymmenen vuoden kuluessa. Tällä kandidaatintutkielmalla pyrin tuomaan jotain uutta näiden tutkimusten rinnalle tarkastelemalla verbirakenteita ja -valintoja omasta aineistostani. Koska Reginaa ei enää julkaista, aineistoni on kymmenen vuoden takaista. En näe tätä kuitenkaan ongelmana tutkimuksen kannalta: aineisto on luonnollinen jatkumo Nymanin aineistolle ikänsä puolesta, ja se antaa toivottavasti uudenlaisia tuloksia ja näkökulmia aiheeseen, jota on tutkittu saman kaltaisen aineiston kautta jo kaksi kertaa aikaisemminkin.

Edellä mainitsemani kaksi pro gradua ovat lähimpänä omaa tutkielmaani. Laura Jokikokko on tutkinut pro gradussaan *Ihmissuhdediskurssit Maria Veitolan kolumneissa* (Oulun yliopisto, suomen kielen laitos 2015) verbejä diskurssianalyttisin keinoin. Jokikokko mainitsee, että diskurssien tutkiminen verbien kautta antaa tutkimukselle kielitieteelliset kehukset. Kielitieteellisyys saattaa usein jäädä vähemmälle huomiolle kuin diskurssintutkimuksen sosiokulttuurinen näkökulma (Jokikokko 2015: 1–2). Tutkielmassani olen myös nojannut tähän näkemykseen, ja siksi verbit ovat tutkielmassani keskeisin tarkastelun kohde.

1.4. Tutkielman eteneminen

Seuraavassa luvussa esittelen tutkielmani teoreettisen ja metodisen taustan. Avaan diskurssin käsitettä ja diskurssintutkimuksen peruseräiteitä sekä kerron, kuinka sovellan Faircloughin kriittisen diskurssianalyysin mallia (1989) omassa tutkielmassani ja aineistossani. Kolmannessa luvussa kerron modaalisista rakenteista, joiden tarkasteluun olen tutkielmassa keskittynyt. Analyysiluvussa esittelen nimeämäni diskurssit aineistoesimerkkien avulla. Esimerkkien kautta osoitan aineistosta tutkimukseni kohteena olevaa nesessiivirakenteiden sekä modaalisten verbien käyttöä ja sitä, mitä tietyillä kielellisillä

piirteillä tehdään ja kuinka ne vaikuttavat kyseessä olevaan diskurssiin. Päättäntöluvussa kokoan tutkielman sisällön tiivistäen yhteen ja arvioin saamiani tuloksia ja tekemiäni havaintoja. Päättännössä olen myös pohtinut aineistossa esiintyviä mielenkiintoisia seikkoja sekä mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

2. TEOREETTINEN TAUSTA JA METODI

2.1. Teoreettinen ja metodologinen viitekehys

Tutkielmani kuuluu diskurssianalyysin piiriin, eli tutkielman teoreettinen viitekehys on diskurssianalyysi. Metodologisena viitekehystenä tutkielmassani on Norman Faircloughin kriittinen diskurssianalyysi. Pietikäinen ja Mäntynen liittävät diskurssintutkimuksen myös laajempaan teoreettiseen viitekehukseen, sosiaaliseen konstruktivismiin (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 12). Tämä on yleisnimitys niille tutkimussuunnille, jotka tarkastelevat sosiaalisen todellisuuden ja merkitysten rakentumista.

Diskurssintutkimus on luonteeltaan kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 210). Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään selittämään, kuvaamaan ja ymmärtämään erilaisia ilmiöitä, ihmisten ja yhteisöjen toimintaa ja kokemuksia toisin kuin määrällisessä, kvantitatiivisessa, tutkimuksessa, jossa keskeistä on esimerkiksi tutkittavan ilmiön määrä, esiintyvyys tai prosenttiosuus. (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 210). Niinpä toteutan omankin tutkimukseni analyysiosuuden laadullisena analyysinä, sillä pääasiallinen tavoitteeni on kuvata ja nimetä aineistosta esiin nousevaa merkitysmaailmaa (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 211). Kiinnostavaa on kuitenkin myös se, mitkä kielen piirteet toistuvat aineistossa eniten. Havainnollistan tuloksiani yksinkertaisin frekvenssein, eli olen taulukoissa eritellyt kielenpiirteet ja niiden esiintyvyyden.

Metodologinen viitekehys on tutkielmassani sovellus Norman Faircloughin kriittisen diskurssianalyysin mallista. Faircloughin mukaan kielenkäyttöä voidaan tarkastella kolmella eri tasolla: sanaston, kieliopin sekä tekstuaalisten rakenteiden tasolla (Fairclough 1989: 110–111). Tutkielmassani olen keskittynyt tarkastelemaan kieltä sanaston ja kieliopin tasolla, enkä ole sisällyttänyt analyysiin tekstuaalisten rakenteiden tarkastelua. Aineistoa analysoidessa pohdin sitä, millaisia modaalaisia verbirakenteita käytetään, mitkä verbit toistuvat eniten ja mitä niillä halutaan saada lukijassa aikaan. Faircloughin mallissa *kriittisyys* tarkoittaa sitä, että kielenkäyttöä tarkastellaan sidoksissa sosiaalisiin ja yhteiskunnallisiin käytäntöihin ja rakenteisiin (Fairclough 1989: 75). Eija Paso mainitsee väitöskirjassaan, että kriittisyys on ongelmien lähestymistä ja että ongelmien taustalla vaikuttavia valtasuhteita voidaan tunnistaa tutkimalla tekstejä (Paso 2007: 31). Juuri tästä on omassa

tutkielmassanikin kyse, joten kriittinen diskurssianalyysi on tarkoituksenmukainen tapa lähestyä aineistoani.

Analyysin olen toteuttanut aineistolähtöisesti. Tavoitteeni on ollut nimetä erilaisia aineistosta esiin nousevia seksuaaliseen toimijuuteen ja sukupuoleen liittyviä diskursseja, jotka esittelen esimerkkien avulla myöhemmin analyysiluvussa. En ole siis etukäteen nimennyt diskursseja enkä pyri löytämään aineistosta mitään tiettyjä havaintoja.

2.2. Diskurssin käsite

Diskurssintutkimus on luonteeltaan monitieteellistä, ja siksi diskurssin käsitteelle ei ole vain yhtä oikeaa määritelmää. Tässä kielitieteellisessä tutkielmassa määrittelen diskurssin tietynlaiseksi tavaksi puhua, jolla viitataan kieleen sosiaalisena toimintana (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 268). Tutkielmassa hyödynnän Maija Saviniemen (2015: 26) ja Eija Pason (2007: 34–35) määritelmää diskurssista: diskurssit ovat erilaisia merkitysjärjestelmiä, jotka jäsentävät ja rakentavat seksuaalisuuteen ja seksuaaliseen toimijuuteen liittyvää maailmaa. Diskurssit liittyvät aina tilannekonteksteihin, osallistujiin ja sosiaalisiin rakenteisiin, jotka vaikuttavat siihen, miten teksti tulkitaan ja mitä se merkitsee. Tulkittamalla aineistoa eli tekstejä ja niiden erilaisia piirteitä voidaan nimetä diskursseja eli puhumisen tapoja. Esimerkiksi kun aineistossani käytetään nesessiivirakennetta *naisen on oltava paljon enemmän*, ilmaistaan velvoitetta tai pakkoa jonkun tietyn asian suhteen, ja tämä kielellinen valinta taas luo laajempia merkityksiä.

Diskurssintutkimuksen perusajatus on, että kielenkäyttö on aina kielellistä ja sosiaalista toimintaa: Fairclough näkee kielen yhtenä osana yhteiskuntaa eli osana sosiaalista ulottuvuutta (Fairclough 1989: 23). Kieli ei siis järjesty pelkästään kieliopin luontaisten sääntöjen mukaan, vaan sitä ohjailevat myös diskursiiviset ja sosiaaliset säännöt ja normit (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 13). Kieltä käytettäessä maailmaa merkityksellistetään. Diskurssintutkimuksessa kieli nähdään joustavana resurssina (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 13), jonka käyttäjällä on vastuu ja vapaus valita, mitä hän luonnehdintaan sisällyttää ja mitä ei. Tehdyillä valinnoilla siis luodaan merkityksiä asioille ja tilanteille, maailmalle.

3. MODAALISET VERBIT JA NESESSIIVISET RAKENTEET

Tutkielman keskeisiksi tarkasteltaviksi kielen piirteiksi olen valinnut modaaliset sekä ne-
sessiiviset rakenteet. Modaaliverbien tarkastelun perustana käytän Heikki Kangasniemen
väitöskirjaa, jossa hän on nimennyt 14 erilaista modaaliverbiä (1992: 292). Taulukossa 1.
olen listannut aineistoni modaali- ja nesessiiviverbit ja niiden esiintymät. Taulukossa ei-
vät ole mukana ne Kangasniemen nimeämät modaaliverbit, joita ei aineistossani esiinty-
nyt yhtään.

Modaaliverbien lisäksi aineistosta on noussut keskeiseksi verbi *kannattaa*, ja siksi olen
ottanut sen analyysiin mukaan, vaikkei Kangasniemi väitöskirjassaan sitä nimeä. *Kannat-
taa* on modaaliverbi, jonka muun muassa Vilkuna on nimennyt nesessiiviverbiksi (Vil-
kuna 2000: 282). *Kannattaa* kuuluu myös VISK:n mukaan nesessiiviverbeihin (VISK
2008 § 496). Kyseinen verbi esiintyy aineistossa yhteensä 100 kertaa, ja se on toiseksi
eniten esiintyvä verbi heti *voida*-verbin jälkeen. Verbi on olennainen nimenomaan
omassa aineistossani, joten siksi olen ottanut sen Kangasniemen nimeämien verbien rin-
nalle tutkittavaksi.

3.1. Modaaliset verbit

Erilaiset modaaliset verbit kuvaavat velvollisuutta, välttämättömyyttä, pakkoa, lupaa ja
mahdollisuutta (VISK 2008 § 1551). Valtaosa Sallitut leikit -palstan teksteistä on ohjai-
levia ja ohjeita antavia, direktiivisiä (VISK 2008 § 1645), eli ne pyrkivät ohjailemaan
lukijaa ja kertomaan, mitä lukijan pitää tai kannattaa tehdä tai mitä lukija saa tehdä: ”Älä
leiki vaikeaa, ole oikeasti vaikea!”, ”Näin kehittyy eroottinen itsetunto”, ”Näin miestä
hyväilee taitava nainen”. Runsaiden modaalisten piirteiden takia valitsin juuri kyseisen
palstan tutkielman aineistoksi. Aineiston ohjaileville teksteille ominaista on runsas impe-
ratiivimuotojen sekä verbien *kannattaa*, *voida*, *pitää* ja *tarvita* käyttö.

Virtuaalinen Iso suomen kielioppi määrittelee modaalisuuden seuraavalla tavalla: ”Mo-
daalisilla kielenaineiksilla puhuja ilmaisee, onko asiointi hänen mielestään tai yleisesti
ottaen varma, välttämätön, todennäköinen, mahdollinen, epävarma tai mahdoton, pakol-
linen tai luvallinen, toivottava tai epätoivottava, ulkoisista tai sisäisistä edellytyksistä

riippuvainen. Mahdotonta, ei-todellista ilmaistaan kiellolla.” (VISK 2008 § 1551) Myös kielto lukeutuu modaalisiin keinoihin, sillä kiistettäessä jotain tullaan vahvistaneeksi myönteinen vaihtoehto (VISK 2008 § 1610), kuten esimerkissä 2.

- (1) *Seksi herättää paljon odotuksia. Sen **pitäisi olla** nautinnollista, huumaavaa, täydellistä. Valitettavasti todellisuus ei kuitenkaan aina vastaa haaveita. **Voi-siko** se vastata? Kyllä. Mutta siihen **tarvitaan** uskallusta, itsevarmuutta ja hieman työtä. (ATP 4/2009)*
- (2) *Väitteen mukaan vasta kolmenkymmen jälkeen nainen oppii sanomaan mistä itse pitää, kun hän löytää itsevarmuutensa, uskaltaa päästää irti turhasta itsetietoisuudesta ja antaa vain mennä. Mitä sitten sitä ennen? Aika ennen kolmikymppisiä **ei ole täysin hukkaan heitettyä** seksin kannalta, sillä työtä oman nautinnon eteen **voi alkaa tehdä vaikka heti**. (ATP 4/2009)*
- (3) *Onko arkiseksi yhtä kuin hätäinen yhdyntä lauantaina saunan jälkeen? **Voi olla, mutta voi olla myös toisin. Aloita** kokonaisvaltainen muutos, ja **aloita** se tänään, sillä tänään on arki eli juuri oikea hetki. (ATP 4/2009)*

Modaalisuutta on kolmea lajia, jotka muun muassa Kangasniemi (1992: 2–4) väitöskirjassaan on esitellyt: dynaamista, deonttista ja episteemistä modaalisuutta. Näitä modaalisuuden lajeja en kuitenkaan ole ottanut analyysissä systemaattisesti tarkastelun kohteeksi, sillä se ei olisi kandidaatintutkielman rajallisen laajuuden puolesta mielekästä eikä analyysin ja aineiston kannalta välttämätöntä.

Dynaaminen modaalisuus tarkoittaa fyysistä mahdollisuutta tai pakkoa toimia, kun taas deonttinen modaalisuus käsitetään abstraktimmaksi, yhteisön normien ja puhujan tahdon ilmaisemaksi luvaksi tai velvollisuudeksi (Kangasniemi 1992: 2–4; VISK 2008 § 1554). Episteeminen modaalisuus ilmaisee lähinnä puhujan arviota, uskoa tai tietoa asiaintilasta (VISK 2008 § 1556). Esimerkki 4 kuvaa dynaamista modaalisuutta, esimerkki 5 ilmaisee deonttisen ja 6 episteemisen modaalisuuden.

- (4) *Orgasmin saaminen **täytyy** joskus **opetella**. (MNOS 4/2012)*
- (5) *Suuseksistä **kannattaa opetella** pitämään. (NMH 7/2012)*
- (6) *Nainen **saattaa** kuvitella, että mies pettyy, jos nainen ei jostain syystä kiihotu tarpeeksi. (NNMS 11/2010)*

Suomen kielessä moduksia eli modaalisia merkityksiä ilmaisevia taivutusluokkia ovat indikatiivi, imperatiivi, konditionaali ja potentiaali (VISK 2008 § 115). Näistä moduksista tarkastelen vain imperatiivia ja konditionaalia, sillä ne ovat aineiston ja tutkimuksen kannalta merkityksellisimpiä. Indikatiivilauseita on aineistossa odotuksenmukaisesti eniten, joten en ole laskenut niitä aineistosta. Olen analyysissa kuitenkin yksittäisissä tapauksissa ottanut huomioon myös indikatiivilauseita, joilla on vahvasti velvoittava tai modaalinen sävy, ja jotka siksi ovat olennaisia diskurssin ja esimerkin kannalta.

3.2. Nesessiiviset rakenteet

Nesessiivisen konstruktion predikaattiverbinä on joko yksipersonainen modaaliverbi *pitää, täytyy, tulee, tarvitse(e), kannattaa, sopii*, yhtymä *on + NP/AP* (esim. *on pakko ~ on välttämätöntä*) tai nesessiivinen liittomuoto *on + -AVA*, esim. *meidän on mentävä* (Jaakola 2004: 258). Rakenteeseen kävisivät myös NP:n tilalle myös adjektiivit, esim. *on hyvä, paras, myöhäistä* (Jaakola 2004: 259). Nesessiivisen liittomuodon *on tehtävä* merkitys on aina velvoittava, joten siksi ykkösargumentti on aina genetiivisijainen: kokijan voi siis aina ilmaista genetiivillä (Jaakola 2004: 262), esimerkiksi *minun on tehtävä*. Nesessiiviset rakenteet, jotka edellä esittelin, ilmaisevat yhtä lailla modalisuutta kuin modaaliverbitkin. Jaakola mainitsee myös (2004: 259), että nesessiivisellä rakenteella ilmaistaan kokijan kokemaa välttämättömyyttä, lupaa, sopivuutta tai sallimista, myös kannattavuutta.

Aineiston kielenpiirteiden taulukoinnissa ja ryhmittelyssä olen käyttänyt jo aiemmin mainitsemaani Kangasniemen luokittelua, johon kuuluu yhteensä 14 modaaliverbiä. Näiden lisäksi olen ottanut mukaan nesessiivisen verbin *kannattaa*. Taulukkoon olen erottanut Kangasniemen nimeämistä modaaliverbeistä vielä nesessiiviverbit. Näin olen saanut käsityksen siitä, mikä verbeistä toistuu aineistossa lukumäärältään eniten ja esiintyykö aineistossa enemmän modaalisia vai nesessiivisiä verbejä.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi, että omassa aineistossani eniten esiintyvä modaaliverbi on dynaamista modalisuutta ilmaiseva verbi *voida*, ja se esiintyy aineistossa yhteensä 402 kertaa. Myös Kangasniemi on nimennyt sen eniten käytetyksi modaaliverbiksi

omassa väitöskirjassaan. Sen lisäksi hän mainitsee verbiä käytettävän myös deonttisen ja episteemisen modaalisuuden ilmaisuun (1992: 316). Tästä johtunee se, että *voida* on yleisin ja eniten käytetyin modaaliverbi myös omassa aineistossani. Modaaliverbien esiintyvyys on noin puolet suurempi kuin nesessiivisten verbien.

TAULUKKO 1. Modaal- ja nesessiiviverbit.

Modaaliverbi	Lukumäärä koko aineistossa yhteensä
<i>voida</i>	402
<i>saada</i>	46
<i>saattaa</i>	43
<i>pystyä</i>	3
<i>päästä</i>	6
Yht.	500
Nesessiiviverbi	
<i>kannattaa</i>	100
<i>pitää</i>	12
<i>joutua</i>	14
<i>täytyä</i>	16
<i>tarvita</i>	88
<i>tulla</i>	28
Yht.	258

Moduksista olen laskenut vain imperatiivin ja konditionaalien esiintymät, ja kuten aikaisemmin mainitsin, indikatiivilauseiden lukumäärä ei ole olennaista laskea. Indikatiivilauseita on odotuksenmukaisesti aineistossa eniten. Lisäksi alla olevassa taulukossa näkyy nesessiivisten rakenteiden esiintymät, kuten *on + tAVA* -rakenne sekä tapaukset kuten esim. *on hyvä ~ mahdollista ~ parempi*. Imperatiiviin ja nesessiivisiin rakenteisiin verrattuna konditionaalimuotoja on hyvin vähän. Aineiston teksteissä toistuu siis lukijaa ohjailleva ja käskevä sävy imperatiivin sekä nesessiivirakenteiden kautta. Konditionaalimuotoja esiintyy lähinnä sellaisissa yhteyksissä, joissa esimerkiksi kirjoittaja esittää lukijalle vaihtoehtoja tai maalaillee kuvia mahdollisista tilanteista, esimerkiksi: ”*Pitäisikö seksin olla joka kerta yhtä ilotulitusta? Voisiko tilanne olla toisin?*”

TAULUKKO 2. Modukset ja nesessiiviset rakenteet.

Modus	Lukumäärä koko aineistossa yhteensä
Imperatiivi	1098
Konditionaali	225
Nesessiiviset rakenteet	908

4. ANALYYSI

Olen nimennyt aineiston perusteella kuusi diskurssia, jotka aktivoituvat erilaisten modaalisten verbirakenteiden kautta. Analyysissa keskityn esittelemään nimeämäni diskurssit ja perustelemaan havaintoni esimerkkien kautta. Selvitän, kuinka diskurssi aktivoituu modaalisten rakenteiden tai kielenpiirteiden kautta. En ole nimennyt tai luokitellut diskursseja modaalisten verbien tai nesessiivisten rakenteiden kautta, vaan esimerkkien kohdalla nostan esiin ne modaaliset ja nesessiiviset kielenpiirteet, jotka osallistuvat kunkin diskurssin aktivoitumiseen. Olen lihavoanut kielenpiirteet esimerkeistä, ja pyrin käsittelemään esimerkit aina tarkastelun kohteeksi nostettujen piirteiden kautta.

4.1. *Velvollisuus harrastaa seksiä* -diskurssi

Seksin harrastamisen velvoite nousee esiin toistuvasti aineiston artikkeleissa ja useissa tapauksissa velvoite perustellaan parisuhteella. Velvoite tulee selkeimmin esiin niissä yhteyksissä, kun artikkelin teemana on haluttomuus ja parisuhteen erotiikka. Kun haluttomuus mainitaan, se on esitetty parisuhteessa olevien ongelmana ja siihen pyritään antamaan ratkaisuja. Lukijalla on velvollisuus huolehtia parisuhteestaan. Naisen ja miehen hyvinvointia ja halua kuvaillaan artikkelissa *Kun halut eivät kohtaa* seuraavalla tavalla:

- (7) *Naisten ja miesten välillä on yksi perusero: **naisen on voitava hyvin halutakseen seksiä ja mies taas voi hyvin, jos saa seksiä. Tämä eroavaisuus voi aiheuttaa halujen kohtaamattomuutta, jos sitä ei tiedosteta. Miehen tehtävä on saada nainen voimaan hyvin ja **naisen tehtävä** taas on kertoa miehelle, mikä tuntuu hyvältä. Kun nainen voi hyvin, hän haluaa seksiä ja tällöin miehen voi hyvin.** (KHEK 4/2010)*

Esimerkistä käy ilmi syy siihen, mikä halujen kohtaamattomuutta saattaa aiheuttaa sekä naisen ja miehen velvollisuus siihen liittyen. Virkkeessä on käytetty modaalista nesessiivirakennetta eli konstruktiota *on oltava ~ tehtävä*, jolla ilmaistaan välttämättömyyttä ja velvollisuutta (VISK 2008 § 1580). Miehen hyvinvointi luonnehditaan riippuvaiseksi naisesta ja naisen halusta harrastaa seksiä. Olen lihavoanut esimerkistä myös substantiivin *tehtävä*, joka ei siis viittaa *on tehtävä* -nesessiivirakenteeseen, mutta joka silti luonnehtii miehen velvollisuutta, suoritettavaa asiaa (KS 2020 s.v. *tehtävä*). Miehen on saatava nainen voimaan hyvin, jotta hän voisi itse saada seksiä ja näin voida itsekin hyvin.

Seuraavassa esimerkissä 8 velvoite ei näy samalla tavalla nesessiivirakenteena kuten yllä, vaan modaaliverbeinä *voida* ja *tarvita*.

- (8) *Yleinen harhaluulo on, että seksiä **voi harrastaa** vain silloin, kun sitä **tekee mieli**. Tietenkään seksiä **ei tarvitse** harrastaa pakosta. **Aina ei kuitenkaan tarvitse odottaa**, että halu tulee esiin. Joskus kaivataan vain tahtoa -- **Ryhdy siis toimeen**. Halu seuraa kyllä perässä.* (KHEK 4/2010)

Haluttomuutta ei mainita suoraan edellisessä esimerkissä, vaan halusta käytetään ilmausta *seksiä tekee/ei tee mieli*. Kirjoittaja antaa lukijalle luvan olla harrastamatta seksiä nesessiivisellä kieltomuotoisella ilmauksella *seksiä **ei tarvitse** harrastaa*, mutta ilmaisee myös, ettei lukijan *tarvitse odottaa* halua harrastaa seksiä. Lukijaa käsketään imperatiivimuotoisella ilmauksella *ryhdy siis toimeen*.

Esimerkki 9 implikoi kielteisen konditionaalimuodon kautta, että haluttomuus on vika, joka on mahdollista korjata ja joka tulee korjata. Kieltomuotoinen virke *Sinussa **ei ole mitään vikaa**, mikä **ei olisi** korjattavissa* siis vahvistaa myönteisen muodon ja on modaalinen ilmaus, joka luonnehtii mahdollisuutta.

- (9) *Ja mistä haluttomuus johtuu? Olenko jotenkin viallinen? **Pitäisikö** minun vaihtaa miestä? **Pitäisikö** mieheni vaihtaa naista? Ei. Sinussa ei ole mitään vikaa, mikä **ei olisi** korjattavissa.* (NHJSE 3/2010)

Seuraavat esimerkit sekä aiempi esimerkki 8 mahdollistavat tulkinnan myös siitä, että seksi parisuhteessa nähdään kompromissina. Toisen halut tulee ottaa huomioon, vaikka itseä ei haluttaisi. Lukijaa ohjeistetaan siis harrastamaan seksiä velvollisuudesta huolehtia parisuhteen erotiikasta ja toisen halusta. Esimerkissä 12 suositusta seksiin ryhtymisestä ei ilmaista modaalisella tai nesessiivisellä ilmauksella, vaan toteavalla indikatiivilauseilla (ks. alaluku 3.1., jossa mainitsen indikatiivitapauksista). Kirjoittaja antaa lukijalle toimintaohjeita, joiden sävy on velvoittava, käyttämättä kuitenkaan esimerkiksi imperatiivia. Kirjoittaja pitää itseään sellaisessa asemassa, josta hän voi antaa lukijalle tällaisia toteavia ohjeita.

- (10) *Seksi on usein **kompromisseja**.* (KHEK 4/2010)

- (11) *Jos toinen rakastaa aamuseksiä ja kumppani on aamuisin väsynyt, voidaan tehdä **kompromissi** ja rakastella aamuisin ainakin aina viikonloppuisin ja lomilla. (KHEK 4/2010)*
- (12) *Yksi keino tehdä sekä haluton että halukas osapuoli tyytyväiseksi on, että **seksiin ryhdytään aina, kun halukas osapuoli niin toivoo. Mutta haluton osapuoli määrää** millä tavalla seksiä harjoitetaan. (KHEK 4/2010)*

Parisuhteesta huolehtimiseen kuuluu haluttomuuden hoitamisen rinnalla myös arkierotiikka ja velvollisuus sen ylläpitämisestä. Artikkelissa *Taistelu arkierotiikan puolesta* (2/2012) tämä ilmaistaan suoraan lauseella ”*Jokaisen oikeus ja **velvollisuus** on pitää huolta itsestämme niin, ettei erotiikka katoa parisuhteesta*”. Samassa artikkelissa velvoite käy ilmi myös lauseesta, jossa on käytetty nesessiivistä *on tehtävä* -rakennetta ”*Arkierotiikan eteen **on tehtävä** töitä jatkuvasti, se **tulee** säännöllisin väliajoin **asettaa** suhteessa ykköseksi.*” Parisuhteen läheisyyden määrä korreloi seksin määrän kanssa (13).

- (13) *Jos uskallatte harrastaa rutiiniseksiä, on suhteessanne paljon enemmän seksiä! Ja **mitä enemmän suhteessa on seksiä, sitä enemmän suhteessa on myös läheisyyttä.** (KRS 3/2011)*

Myös arkierotiikasta puhuttaessa esiin nousee velvoite harrastaa seksiä. Jos halua ei ole, lukijalle annetaan ohjeet ryhtyä silti harrastamaan sitä, sillä halun voi löytää tekemisen kautta (14 ja 15):

- (14) *Usein seksiä alkaa tehdä mieli viimeistään silloin, kun sitä harrastaa, eli ratkaisu kiinnostuksen puutteeseen on yksinkertaisesti seksin harrastaminen. **Älä mieti vaan tee!** (TAP 2/2012)*
- (15) *Seksuaalinen halusi saattaa uinua, jos se on ollut käyttämättömänä pitkän aikaa. **Voi siis olla, että joudut hieman tsemppaamaan** itseäsi ensimmäisiin kertoihin. (ATP 4/2009)*

Esimerkissä 14 on käytetty imperatiivista ilmaisu ”Älä mieti vaan tee!”, kun taas esimerkissä 15 ei ole käskymuotoista velvoitetta. Sen sijaan siinä on esitetty periaatteessa sama asia kuin esimerkissä 14, mutta se on ilmaistu lievemmin mahdollisuutta ilmaisevalla modaaliverbillä *voida* sekä nesessiivisellä verbillä *joutua*.

Esimerkeissä 16 ja 17 puhutaan siitä, että naiset tekevät helposti sen virheen, että kieltäytyvät seksistä haluttomuuden perusteella. Nesessiiviverbi *kannattaa* ilmaisee, että seksiin tulisi kuitenkin ryhtyä ja antaa miehelle mahdollisuus. Mahdollisuus sille, että nainenkin alkaa haluta seksiä ilmaistaan taas modaalisella *voida* verbillä. Velvollisuutta ilmaistaan myös indikatiivilauseella *Joskus intohimoa joutuu hieman etsiskelemään*, jossa on predikaattina modaaliverbi *joutua*. Tässä tapauksessa indikatiivimuotoinen lause saa siis velvoittavan, modaalisen sävyn.

- (16) *Naiset torjuvat helposti miehen seksialoitteen suoralta kädeltä, jos heistä tuntuu, ettei juuri nyt huvita. Joskus **kannattaisi** kuitenkin mieltä, miksi ei huvita. Onko syynä hieman nuhainen olo tai kova väsymys, vai eikö seksi vain sillä hetkellä ole mielessä? Jos jälkimmäinen pitää paikkansa, tilanne voi vielä **muuttua**.* (NNMS 11/2010)
- (17) *Vaikkei seksi olisi aivan päällimmäisenä mielessä, miehelle **kannattaa** silti **antaa mahdollisuus**. -- Joskus intohimoa **joutuu** hieman etsiskelemään, kun se ei välittömästi roihahda liekkeihin.* (NNMS 11/2010)

Seuraava lainaus on artikkelista *Miehen unelmia. Mistä mies haaveilee sängyssä* (3/2009). Siinä seksin harrastaminen haluttomuudesta huolimatta perustellaan miehen nautinnolla, ja ehkä lukija itsekin saattaa innostua, jos on ensin *haluavinaan* ja *suostuu* seksiin silti. Kielitoimiston sanakirjan mukaan *suostua* on pyynnön, vaatimuksen tai ehdon hyväksymistä (KS 2020 s.v. *suostua*). Tämä verbivalinta luonnehtii asetelman sellaiseksi, jossa toinen (oletettu mies) tahtoo seksiä ja toinen (oletettu nainen) ei. Naisen haluttomuutta luonnehtii myös infiniittisen kiteymän *olla haluavinaan* (VISK 2008 § 123) käyttö. Kyseinen nipputunnus *-vinA(An)* verbiin *haluta* liittyneenä ilmaisee asian niin, että lukijaa käsketään teeskentelemään haluavaa. Aineistossa nousee toistuvasti esiin tämän kaltainen asetelma: nainen ei tahtoisi harrastaa seksiä, mutta silti naista suositellaan ja jopa vakuutellaan siihen. Tällainen niin sanottu vakuuttelu näkyy muun muassa esimerkissä 19.

- (18) *Entä jos et ainakaan tällä kerralla halua häntä? Entä jos **suostut** seksiin juuri siksi, että sinulla ei ole mitään sitä vastaankaan? Entä jos **suostut** seksiin siksi, että rakastat häntä?* (MMHS 3/2009)
- (19) *Silloin taitaa olla maailman paras hetki – en sano että teeskennellä vaan... liioitella hieman! **Ole haluavinasi!** Siitä ei ole mitään haittaa sinulle ja hänelle se nostaa nautinnon potenssiin kymmenen. -- Ties vaikka innostut itsekin.* (MMHS 3/2009)

Seksi nähdään myös asiana, johon on parisuhteen myötä sitouduttu. Sitoutumisen voi siis tässä yhteydessä tulkita velvoitteeksi harrastaa seksiä ja sillä perustellaankin sitä, miksi seksiä tulisi harrastaa. Sitoutumisen vastakohtaksi esitetään seksin *säännöstely*, eli seksin määrän säätely.

- (20) *Uskollisella miehellä ei ole muuta keinoa toteuttaa seksuaalisuuttaan kuin rakastelu vaimon kanssa. Jos **sitoutuu** parisuhteeseen, **sitoutuu** myös seksiin. -- On epäreilua houkutella mies avo- tai avioliittoon ja sitten ryhtyä säännöstelemään seksiä. (TAP 2/2012)*

Kirjoittaja väittää (20), että miehet suostuvat parisuhteeseen usein pääasiassa sillä ehdolla, että he olettavat tällöin saavansa seksiä niin paljon kuin haluaisivat, tai että seksi olisi luonteeltaan ikään kuin säännöllistä sitoutumisen myötä. Kirjoittaja puhuttelee lukijoita ja myös itseään, eli *meitä naisia*, ja ilmaisee, mitä hänen mielestään pitäisi tehdä. Kirjoittaja kuitenkin kysymyslauseella (21) implikoi myös, että on yleisesti oletettua, että parisuhteessa olevat parit eivät harrasta seksiä.

- (21) *Miehiä ei yksinkertaisesti tyydytä armosta annettu seksi pari kertaa kuussa. **Miksi he sitten ylipäättään ryhtyvät parisuhteeseen - ja pysyvät siinä?** (MTS 7/2011)*
- (22) *Naiset hei. Kun meillä on näin ihanat miehet, mitä jos vähän **ryhdistäytyisimme** tuossa seksiasiassa? Kun me kerran olemme saaneet sen, mitä olemme halunneet: **suhteen ja sitoutumisen**, mitä jos **antaisimme** miehille sen, mitä he luulivat saavansa **sitoutumisen** myötä? (MTS 7/2011)*

Toisaalta artikkelissa *Näin kehitty eroottinen itsetunto* (4/2012) mainitaan seksin harrastamisen lähtökohdiksi naisen omat ehdot, mutta mainitaan myös, ettei eroottisesti itsevarma nainen ”pihtaa” seksiä. Pihtaaminen tässä yhteydessä ilmaisee seksistä pidättäytymistä tai siitä kieltäytymistä. Seksin harrastamisen tulisi siis perustua omalle tahdolle, mutta ei silti pihtaamiselle (23). Tällä kirjoittaja tahtoo mahdollisesti luonnehtia ajatusta siitä, että on olemassa jokin tietty hyväksytty määrä seksin harrastamiselle tai seksin harrastamisesta kieltäytymiselle.

- (23) *Eroottisesti itsevarma nainen tietää itse milloin haluaa seksiä. Hän **ei pihtaa** seksiä, mutta **ei myöskään suostu** seksiin milloin tahansa vain siksi, koska mies sitä pyytää. Eroottisesti itsevarma nainen harrastaa seksiä **omilla ehdoillaan** sekä **oman nautintonsa vuoksi ja omilla ehdoillaan**. (NKEI 4/2012)*

Edellä esitettyjen esimerkkien perusteella voidaan siis tehdä tulkinta, että aineiston tekstit velvoittavat lukijaa harrastamaan seksiä halusta riippumatta. Velvoittaminen tapahtuu joko suorasti nesessiivisillä rakenteilla ja imperatiiveilla tai epäsuoremmin vahvoina suosituksina, jotka muodostuvat modaalisisista (kieltomuotoisista) verbeistä kuten *kannattaa*, *voida* ja *tarvita*. Seksin harrastaminen kuuluu parisuhteeseen hyvin olennaisesti, ja koska parisuhteeseen on sitouduttu, on sitouduttu myös seksin harrastamiseen. Seksiä tulisi harrastaa myös siis pääasiassa kumppanin takia, ei ainoastaan itseä varten. Usein tekstissä kirjoittaja myös olettaa, että lähtökohtaisesti nainen ei halua seksiä yhtä paljon kuin mies.

4.2. *Vastuu huolehtia turvallisuudesta* -diskurssi

Seksin harrastamiseen liittyvästä vastuusta puhutaan muun muassa artikkeleissa *Kuumaa kesäseksiä vastuullisesti ja turvallisesti* ja *Hyvää, turvallista seksiä sinkuille*. Näistä artikkeleista nousevat eniten esille ”yhden yön jutut”, alkoholin vaikutus käyttäytymiseen sekä väkivallan mahdollisuus. Alkoholi ja väkivalta liitetään yhteen: humalassa sinkku ei voi olla täydessä vastuussa itsestään ja omasta toiminnastaan, minkä takia väkivallan riski kasvaa. Alkoholin vaikutukset turvallisuuteen liitetään siihen, kuinka alkoholi vaikuttaa juuri naisiin voimakkaammin kuin miehiin. Alkoholin käyttöä moralisoidaan rivien välissä ja välillä suoraankin, ja juuri alkoholi tuntuu nousevan suurimmaksi uhaksi siksi, että naisiin se vaikuttaa niin, että naisesta voi tulla aggressiivisempi ja seksuaalinen halu saattaa kasvaa. Alkoholin vaikutusta nimenomaan naisiin korostetaan aineistossa useaan otteeseen, muun muassa esimerkeissä 24 ja 25.

- (24) *Jos käytät alkoholia, muista kuitenkin, että lasillinen herättää halun, useampi lasillinen vie kyvyn – naisilla sekä harkinta- että orgasmikyvyn.* (REK 2/2009)
- (25) *Tutkimusten mukaan alkoholi lisää mieshormoni testosteronin määrää naisen kehossa. Sen ansiosta naisen käytös voi humalassa muuttua aggressiivisemmäksi ja seksuaalisemmäksi.* (KKVT 6/2011)
- (26) *Yhden yön seksiin ryhdytään usein humalassa. Se on merkillistä, koska viina ja irtoseksi eivät sovi ollenkaan yhteen. Jos ryhtyy ”huolettomaan” kohtaukseen vieraan ihmisen kanssa, on oltava hyvin huolellinen. On mietittävä ehkäisyä, suojautumista ja jopa väkivallan mahdollisuutta.* (HTSS 5/2010)

- (27) ***Muista** myös että vahvassa humalassa riski **joutua seksuaalisen kaltoinkoh-
telun uhriksi** kasvaa. Harkintakyky peittää, eikä itsesuojeluvaisto toimi enää
riittävän hyvin. Siksi **vastuullinen sinkku ei ikinä aseta itseään vaaratilan-
teeseen juomalla itseään humalaan.** (KKVT 6/2011)*

Vaikka kirjoittaja puhuu seksuaalisen kaltoinkohTELUN uhriksi **joutumisesta**, mikä ilmai-
see tahatonta olotilan muutosta (KS, 2020, 'joutua'), käy tekstistä silti ilmi se, että vastuu
tilanteeseen joutumisesta on sinkulla itsellään. Tällainen vaaratilanteeseen joutuminen
perusteellaan sillä, että humalassa harkintakyky sekä itsesuojeluvaisto peittävät. Lauseen
subjektiin *vastuullinen sinkku* viitataan refleksiivipronominilla *itseään*. Tämä luonnehtii
siis subjektin, eli vastuullisen sinkun, vastuusta toimia tietyllä tavalla. Naisen suuri vastuu
mainitaankin suoraan esimerkissä 28, ja naisen roolia seksiin valmistautumisessa koros-
tetaan nesessiivirakenteella *on valmistauduttava*, sekä myöntöhakuisella partikkelilla
juuri (naisen) (VISK 2008 § 1634).

- (28) *Kuitenkin **juuri naisen on valmistauduttava** seksiin, jotta se olisi hänelle tur-
vallista ja nautinnollista.* (SVHS 11/2011)

Vaaran mahdollisuus esitetään lukijalle myös niin, ettei mies välttämättä huomioi kiel-
täytymistä, jos se tapahtuu kesken seksin. Alkoholin vaikutus väkivaltaiseen käyttäyty-
miseen korostuu tässäkin esimerkissä (29), ja näin voi tulkita siksi, että mies nimetään
tekstissä lukijan baarista iskemäksi mieheksi.

- (29) *Jos sinusta yhtäkkiä tuntuu, että **et haluakaan** edetä, ja siinä vaiheessa ma-
kaat jo baarista iskemäsi miehen edessä housut nilkoissa, mies **ei välttämättä**
vedä vetoketjuaan kiinni ja sano herrasmiesmäisesti: ”Ei se mitään, ei mi-
nuakaan oikeastaan haluttanut”. (HTSS 5/2010)*

Kirjoittaja myös kehottaa lukijaa pitämään aina omat kondomit mukana ja olettaa naisten
tietävän, ettei ehkäisystä huolehtiminen ole vain miesten vastuulla. Vastuu kehoitetaan
ottamaan omiin käsiin nesessiiviverbillä *kannattaa* ja lukijaa käsketään imperatiivimuo-
toisella verbillä pitämään kesäkumi aina mukana esimerkissä 30. Halu ja järki on asetettu
vastakkain: mahdollisuus sille, että halu voittaa järjen, on olemassa. On siis tärkeää, että
ehkäisystä huolehditaan.

- (30) *Jokainen nainenhan tietää, että ne kondomitit eivät kuulu ainoastaan miehen taskuun? Hyvä. Vastuu kondomeista **kannattaa** ottaa omiin käsiin, sillä niiden puutteessa halu **saattaa** hyvinkin viedä voiton järjestä. **Pidä** siis aina kesäkumi varalla. (KKVT 6/2011)*

Turvallisuudesta puhutaan myös siitä näkökulmasta, milloin seksi ei ole vaarallista. Esimerkki 31 tuo vahvasti esiin kirjoittajan arvoja ja heijastelee myös mahdollista yleisempää käsitystä irtosuhteiden harrastamisesta. Parisuhteessa tapahtuva seksi arvotetaan hyväksytyimmäksi ja parhaaksi tavaksi harrastaa seksiä. Seksi luokitellaan joko puhtaaksi tai likaiseksi sen perusteella, millainen on seksiä harrastavien ihmisten keskinäinen suhde. Terveystieteiden mainitsemisella mahdollisesti viitataan seksitauteihin, jotka voi käsitellä likaisiksi ja vaarallisiksi.

- (31) *Seksi **ei ole likaista eikä vaarallista**, kun sitä harjoittaa kaksi **tervettä** aikuista ihmistä, jotka **rakastavat ja kunnioittavat** toisiaan ja ovat toisilleen **uskollisia**. Näiden kahden välillä vallitsee **se varsinainen seksuaalinen vapaus**. *Arkiseksi on parasta seksiä.* (ATP 4/2009)*

Tässä diskurssissa korostuu velvoittava ja ohjeistava, käskävä sävy vahvasti indikatiivimuotoisten lauseiden kautta. Indikatiivilauseet nousivat analyysissä esiin ensimmäisen kerran alaluvussa 4.1.. Esimerkiksi ”vastuullinen sinkku ei ikinä aseta itseään vaaratilanteeseen juomalla itseään humalaan” on indikatiivilause, toteamus, jolla kirjoittaja kertoo, miten sinkun tulee toimia ollakseen vastuullinen. Ohje on osoitettu nimenomaan vastuullisille sinkkunaisille, ja tämän nimeämisen kautta kirjoittaja kategorisoi naiset vastuullisiin ja vastuuttomiin (kategorisoinnista tarkemmin alaviitteessä 1 sivulla 20). Vaikka aineistossa on myös selkeästi miehille osoitettuja artikkeleja, ei yhtäkään vastuuta käsittelevää artikkelia ole suunnattu samalla tavalla miehille eikä naisille suunnatuissa teksteissä puhutella miehiä tai mainita myös miehen vastuuta turvallisuuden suhteen. Niinpä lukijan on helppoa tehdä tulkinta, että väkivallan uhriksi joutuminen on naisen vastuulla. Alkoholia ei pidä juoda siksi, että humalassa naisista tulee halukkaampia ja aggressiivisempia, ja nimenomaan humalassa on suurin riski joutua seksuaalisen väkivallan uhriksi. Parisuhteessa tapahtuvaa väkivaltaa ei mainita kertaakaan aineistossa, joten ohjeita turvalliseen seksiin ei suunnata parisuhteessa olevalle naiselle.

4.3. *Naisen nautinto on miehen nautinto* -diskurssi

Aineiston teksteissä puhutaan paljon siitä, kuinka naisen tulee tuntee itsensä voidakseen nauttia seksistä. Lukijaa rohkaistaan tutustumaan omiin eroottisiin haluihinsa ja olemaan niistä avoin. Tutustumalla itseensä hänestä tulee seksikumppanina aktiivinen, hänen täytyy esittää miehelle toiveita ja kertoa mitä haluaa. Tällainen itsensä tunteva nainen nähdään itsevarmana ja hyvänä kumppanina. Omien halujensa ja seksuaalisuutensa tiedostaminen tuntuu kuitenkin liittyvän suuresti siihen, että tällainen nainen on miehelle kaikista tyydyttävien ja että naisen tulisi tuntee itsensä ja halunsa miehen nautinnon kustannuksella.

Artikkelissa *Näin miestä rakastellaan* (6/2010) annetaan naiselle ohjeita ja vinkkejä miehen nautintoa varten. Tässä yhteydessä artikkelissa ilmaistaan lukijan (naisen) oma nautinto ja sen tärkeys seuraavalla tavalla:

- (32) *Jos haluat olla unohtumaton rakastelukumppani miehellesi, sinun **on muistettava** kääntää katseesi miehestäsi itseesi. Nainen, joka on vastustamaton sängyssä, osaa jotain mitä muut naiset eivät osaa. Tämä nainen tuntee oman vartalonsa ja tietää, mistä hän pitää.* (NMR 6/2010)
- (33) ***Älä unohda omaa nautintoasi!** Mikään ei ole niin eroottista miehen mielestä kuin se, että hän saa sinut nauttimaan, voihtimaan, orgasmiin. Sinä haluat ja ansaitset kosketuksia, joista sinä nautit. Tietäähän miehesi tämän? **Annathan** hänen kuulla ja nähdä, kuinka paljon nautitkaan?* (NMR 6/2010)

Lukijan, naisen, oma nautinto on jotain, mitä hän itse ansaitsee ja mihin häntä kielto-uo-
toisella imperatiivilauseella ohjataan: *Älä unohda omaa nautintoasi!* Myös miehen oletetaan tiedostavan naisen oikeudet: *Tietäähän miehesi tämän?* Naisen oma nautinto kuitenkin liitetään heti miehen nautintoon: *mikään ei ole niin eroottista miehen mielestä kuin...* Lukijaa myös kehoitetaan ilmaisemaan oma nautintonsa miehelle kehottavalla ilmauksella, jossa verbiin *antaa* on liitetty hAn-liitepartikkeli (VISK 2008 § 830): *Annathan hänen kuulla ja nähdä, kuinka paljon nautitkaan?*

Naista kehoitetaan kertomaan, näyttämään ja pyytämään, mitä hän tahtoo miehen tekemän sängyssä, koska mies ei toivo mitään niin paljon kuin sitä, että naisenkin nauttisi. ”*Uskalla kertoa, puhua, pyytää ja näyttää. Kun sinä nautit, hänkin nauttii. Mitä enemmän*

sinä nautit, sitä enemmän hänkin nauttii” lukijaa ohjeistetaan artikkelissa *Miten miehen saa innostumaan esileikeistä* (6/2009). Miehen nautintoon mainitaan siis vaikuttavan sen, kuinka hyvä naisella on olla.

Eroottista itsetuntoa ja lukijan omaa nautintoa ei kuitenkaan korosteta pelkästään miehen nautinnon kustannuksella. Eroottiseen itsetuntoon panostaminen on panostamista omaan elämään ja omaan nautintoon ja siitä tulisi olla ylpeä. Lukija *ansaitsee* nauttia ja lukijalla on *lupa* nauttia juuri nautinnon itsensä takia. Avaimet omaan nautintoon on itsellä, eikä vastuuta aseteta miehen tai kumppanin harteille (34 ja 35). Kirjoittaja myös suoraan käskää lukijaa olemaan ylpeä seksuaalisuudestaan (35).

- (34) *Eroottisen itsetunnon kehittäminen alkaa oivalluksesta, että sinulla itselläsi on kaikki avaimet oman nautintosi opiskeluun. Sinun ei tarvitse odotella, että hehkulamppu syttyy miehesi pään päällä.* (NKEI 4/2012)

Sinulla on oikeus mukaviin asioihin, kuten hyvään seksiin. Ethän ajattele, ettet ansaitse parempaa seksielämää? Eroottinen itsetunto kehittyy terveestä itsekkyydestä. Siitä ajatuksesta, että saat haluta itsellesi parasta mahdollista nautintoa. (NKEI 4/2012)

- (35) *Ole ylpeä seksuaalisuudestasi ja piirteistäsi, jotka tekevät sinusta persoonallisen.*

4.4. *Kiltin tytön syndrooma”* -diskurssi

Tämä diskurssi liittyy vahvasti myös *naisen nautinto on miehen nautinto* -diskurssiin, mutta olen nimennyt tämän silti omaksi diskurssikseen tekstin selkeyden vuoksi. Diskurssi aktivoituu kirjoittajan kategorisoidessa¹ (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016: 341–342) naiset joko kilteiksi tai vaikeiksi, ja nämä kategoriat on mahdollista tulkita siis myös niin, että kiltti on passiivinen ja vaikea taas aktiivinen. ”Kiltin tytön syndroomalla” tarkoitetaan ilmiötä, jossa nainen on liian kiltti, miellyttää miestä liikaa. Toiveiden esittäminen, omien halujen ilmaiseminen ja asioiden vaatiminen nähdään piirteenä, jota miehet rakastavat. Tällainen itsensä ilmaiseminen nähdään kirjoittajan mukaan itsekkyytenä tai

¹ Michael Billig mainitsee kategorisoinnin yhdeksi perustavanlaatuisiksi retoriseksi keinoksi (Billig: 1987: 134–135, 152; Jokinen, Juhila & Suoninen 2016: 341), jolla pyritään määrittelemään esine, henkilö tai tapahtuma tietynlaiseksi, esimerkiksi hyvä/paha, vanhentunut/uusi. Kategorioita pidetään inhimillisen toiminnan seurauksena eikä todellisuus itse voi kategorisoida itseään (Jokinen & Juhila & Suoninen 2016: 342).

vaikeana olemisena, mikä on naisessa haluttava piirre: miehet tahtovat tehdä töitä saadaakseen haluamansa naisen. Itsekäs nainen on vastakohta kiltille tytölle: kiltti tyttö on miellyttämishaluinen eikä uskalla pyytää mieheltä haluamaansa. Kiltteys nähdään huonona piirteenä, kun taas sopivaa itsekkyyttä olisi hyvä jokaisen naisen osata. Esimerkit 36 ja 37 ovat artikkelista *Mitä nainen odottaa seksiltä ja mitä hän saa* (4/2012). Kirjoittaja käskää lukijaa uskomaan sen, mitä väittää tietävänsä. Kirjoittaja ilmaisee indikatiivilauseella yleistävän ”totuuden” miesten haluista.

- (36) *Kiltti tyttö -syndrooma vaivaa aivan liian monia naisia. Kiltti tyttö ehkä tietää, mitä haluaisi, mutta ei uskalla pyytää sitä. Kiltti tyttö kuvittelee, ettei ole sopivaa peräänkuuluttaa omaa nautintoaan ja olla toisinaan itseksikin. Valitettavasti kiltti tyttö joutuu aina pettymään.* (MNOS 4/2012)
- (37) *Usko pois: miehet eivät kaipaa makuuhuoneessa niitä kilttejä ja kivoja tyttöjä. -- Miehet pitävät naisista, jotka uskaltavat olla makuuhuoneessa välillä itsekkäitäkin ja vaatia niitä asioita, joista he pitävät.* (MNOS 4/2012; 5/2012)

Seuraavassakin esimerkissä kiltteys on taas määritelty miellyttämiseksi ja antamiseksi. Kielto- tai kieltomutoisen lauseen *Antaminen ei riitä* voi tulkita niin, että naisen on osattava myös ottaa itselleen, uskaltaa vaatia. Omien toiveiden vaatimista ei nähdä tärkeänä piirteenä naisen nautinnon kannalta vaan siksi, että kirjoittajan mukaan vain vaativat naiset tekevät miehiin vaikutuksen.

- (38) *On paljon kilttejä tyttöjä, jotka eivät muuta haluakaan kuin olla miehelle mieliksi. He eivät kuitenkaan jää miehen mieleen. Antaminen ei riitä. Naisen on oltava paljon enemmän, jos hän haluaa tehdä vaikutuksen.* (MNOS 4/2012)

Esimerkissä 39 lukijaa ohjeistetaan olemaan miellyttämättä miestä, sillä sitä miehet eivät halua. Toisaalta olemalla miellyttämättä miestä lukija onnistuu miellyttämään miestä kaikista eniten. Kyse on siis koko ajan kuitenkin miehen miellyttämisestä: lukijaa vain ohjeistetaan, kuinka sen voi tehdä oikein ja miehen näkökulmasta parhaaksi katsomallaan tavalla.

- (39) *Juuri siksi eroottisesti itsevarma nainen on kaikista seksikkäin: sillä, että hän ei miellytä miestä, hän tulee miellyttäneeksi kaikista eniten.* (NKEI 5/2012)

Naisen nautinto ja sen tavoittelemisen kytkeytyvät aineistossa siis vahvasti myös miehen nautintoon: ilman naisen nautintoa ei ole miehen nautintoa. Kiltti, miellyttämiseksi altis nainen ei ole haluttava ja on seksikumppanina tylsä, sillä miehet tahtovat aktiivisen, tarpeitaan vaativan naisen. Toisaalta lukijaa (oletettua naista) kehoitetaan kehittämään omaa eroottista itsevarmuuttaan siksi, että lukija ansaitsee parasta mahdollista seksiä.

4.5. *Saa kieltäytyä, mutta se ei aina ole suotavaa* -diskurssi

Lukijalle annetaan lupa olla suostumatta asioihin, joita hän ei tahdo. Seksiin ei saa ketään painostaa eikä pakottaa. Tämä ilmaistaan useimmiten verbeillä kuten lupaa ilmaisevalla verbillä *saada* ja nesessiivisellä verbillä *tarvita*: seksistä *saa* kieltäytyä, seksiä *ei tarvitse* harrastaa. Teksteissä syntyy kuitenkin ristiriita tämän ja aiemmin nimeämäni *velvollisuus harrastaa seksiä* -diskurssin välillä. Toisaalta lukijalle annetaan lupa kieltäytyä, mutta toisaalta olisi toivottavaa, että seksiä harrastettaisiin halusta riippumatta (ks. analyysiluvun alaluku 4.1.). Konditionaalinen ilmaus *ei saisi* on tulkittavissa niin, että olisi toivottavaa, ettei seksi tuntuisi koskaan pakolta mutta niin kuitenkin joskus tapahtuu. Painostaminen ja pakottaminen kielletään indikaatiivilauseella, jossa on kuitenkin vahvasti käskevä sävy.

- (40) *Seksi ei saisi koskaan eikä missään tilanteessa tuntua pakolta ja niinpä kärsivällisyys on yksi asian (haluttomuuden) avainsanoista. Jos toista ei haluta, seksiin ei saa painostaa eikä pakottaa! Seksiä haluavan osapuolen kyky kunnioittaa seksiä haluamattoman osapuolen kieltäytymistä on tärkeää. (HEK 4/2010)*

Toisaalta lukijaa kielletään muuttamasta mieltään enää sen jälkeen, jos olisikin ensin luvannut (seksi)kumppanille jotakin. Mieltä ei olisi siis sallittua muuttaa enää myöntymisen jälkeen. Kontekstin perusteella voidaan olettaa, että puhe on nimenomaan lupauksesta harrastaa seksiä, sillä esimerkki on otettu artikkelista *Hyvää, turvallista seksiä sinkuille*, jossa puhutaan nimenomaan siitä, kuinka harrastaa yhden yön juttuja turvallisesti.

- (41) *Yhden yön juttuihin kannattaa ryhtyä vain luotettavien, täyspäisten ihmisten kanssa. Humalassa et erota, kuka on sellainen ihminen. Lisäksi on tärkeää*

että oma käytöksesi on johdonmukaista. Älä lupaa sellaista, mihin et ole valmis. (HTSS 5/2010)

Teksteissä syntyy siis selkeä ristiriita sen välillä, onko seksistä kieltäytyminen hyväksyttävää vai ei. Lupaa kieltäytymiseen korostetaan sinkuille suunnatuissa teksteissä, kun taas parisuhteessa olevaa lukijaa suositellaan harrastamaan seksiä.

4.6. Seksillä on välinearvo -diskurssi

Seksin harrastamisesta puhutaan aineistossa toisinaan niin, että sillä usein tavoitellaan jotain muuta kuin vain seksin harrastamista: seksillä on välinearvo. Kirjoittaja tekee oletuksia siitä, että sinkkunaisen motiivi harrastaa irtosuhteita on usein se, että nainen kuvittelee näin saavansa kumppanin ja rakkautta. Lukijaa muistutellaan siitä, kuinka hänen ei tule olettaa saavansa seksillä parisuhdetta (esimerkit 42 ja 43). Teksteistä voi tehdä tulokinnan, että satunnaisen seksin harrastamisella olisi usein tavoitteena löytää parisuhde. Jos tahtoo parisuhteen, ei irtosuhteita tule harrastaa, koska silloin laiminlyö itseään ja omia tarpeitaan.

- (42) *On yhden illan juttuja, on kesäromansseja, ja on kestäviä parisuhteita. Näiden kolmen ero kannattaa pitää mielessä. Mitä sinä etsit kesääsi? Jos etsit rakkautta, älä petä itseäsi kuvittelemalla, että saat sitä seksillä.* (KKVT 6/2011)
- (43) *Ethän huijaa itseäsi? Ethän kuvittele, että seksillä saa rakkautta? Ethän odota, että sänkyyn hyppäämisen jälkeen elätte onnellisina yhdessä elämäenne loppuun asti? Sinun tehtäväsi ei ole miellyttää miehiä seksillä rakkaudennälässäsi. Ryhdy seksiin vain jos haluat seksiä, ei siksi, että kuvittelet sen avulla tai ohella saavasi jotain muuta.* (HTSS 5/2010)
- (44) *Sinulla ei ole velvollisuutta (eikä sinun kannata) edetä pidemmälle, jos oikeasti etsit kestävästä suhteesta.* (KKVT 6/2011)

Kirjoittaja ikään kuin varmistelee lukijalta tietäähän tämä sen, että seksin harrastaminen vain seksuaalisten halujen tyydyttämistä varten sysää sivuun muita tärkeitä tarpeita, kuten läheisyydenkaipuun, jota lukijalla oletetaan olevan. Jos lukija taas tahtoo harrastaa seksiä vain seksin harrastamisen ilosta, on hänen mietittävä tarkkaan, onko hän valmis tyytymään vain seksiin ja unohtamaan läheisyyden ja rakkauden (esimerkit 45 ja 46).

- (45) *Haluatko varmasti seksiä niin paljon, että olet valmis työntämään läheisyyttä ja rakkauspuolen loitommalle?* (HTSS 5/2010)
- (46) *Jos seksin tarkoitus on vain tyydyttää seksuaaliset tarpeet, ohitetaan muita tärkeitä tarpeita, kuten läheisyydenkaipuu.* (HTSS 5/2010)

Seksiä ei tulisi kirjoittajan mukaan käyttää kiristämiseen tai manipulointiin. Myös tässä tapauksessa kielto vahvistaa vastakkaista tulkintaa. Seksin käyttäminen manipuloinnin keinona tuntuu kirjoittajan mukaan olevan nimenomaan normaalia toimintaa naiselle. Seksi mainitaan myös houkuttimena, jolla mies on saatu ikään kuin huijattua parisuhteeseen.

- (47) *Kun me (naiset) kerran olemme saaneet sen, mitä olemme halunneet: suhteen ja sitoutumisen, mitä jos antaisimme miehille sen, mitä he luulivat saavansa sitoutumisen myötä?* (MTS 7/2011)
- (48) *On epäreilua houkutella mies avo- tai avioliittoon ja sitten ryhtyä säännöstelemään seksiä.* (TAP 2/2012)
- (49) *Kun olet itsevarma sekä eroottisesti että muutenkin, ymmärrät, ettei seksi ole keino pitää miehestä kiinni tai saada mies. Seksi ei ole saalistus- eikä kiristyskeino.* (NKEI 5/2012)

Useasti mainitaan myös se, ettei naisen tarvitse maksaa seksillä mitään, ettei seksiä ole pakko harrastaa saadakseen läheisyyttä (tämä sivuaa myös kieltäytymisdiskurssia, jonka olen nimennyt alaluvussa 4.5.). Tässä seksi siis rinnastetaan rahaan. Kun seksillä maksamisesta puhutaan nimenomaan kielteisellä muodolla *ei maksa* (50) ja nesessiivisellä rakenteella *ilman että meidän on maksettava*, syntyy tekstiin käskävä ja velvoittava sävy. Kielto myös nostaa esiin väitteen siitä, että on olemassa heikkoja naisia (vrt. *vahva nainen*), jotka kokevat tarvetta maksaa läheisyydestä seksillä. Esimerkin 51 kautta kirjoittaja nostaa esiin ajatuksen siitä, että seksillä ”maksaminen” on olemassa oleva ilmiö.

- (50) *Vahva nainen ei maksa seksillä siitä, että mies on hänestä kiinnostunut.* (KKVT 6/2011)
- (51) *Meillä naisilla on oikeus ihailua miehiä ja nauttia miesten ihailusta ilman että meidän on maksettava siitä seksillä.* (KKVT 6/2011)

(52) *Seksillä ei kannata käydä kauppaa. Jos haluat vain olla lähellä, mieti, **olisiko** sinun **parempi odottaa**, että löydät seurustelukumppanin, joka hänkin haluaa olla lähelläsi. (KKVT 6/2011)*

Esimerkeistä nousee esiin se, että seksiä on nähty perinteisenä keinona saada jotain muuta, kuten läheisyyttä tai hyväksyntää. Kirjoittajan mukaan erityisesti naisilla on ollut taipumusta käyttää seksiä kiristyskeinona, ja hän näkee siksi tarpeelliseksi muistuttaa lukijaa siitä, ettei seksi ole kiristyksen tai manipuloinnin keino. Teksteistä tuntuu nousevan esiin myös oletus siitä, että seksin harrastaminen muuten kuin parisuhteessa automaattisesti tähtäisi johonkin muuhun vain seksiin itseensä, yleisimmin juuri parisuhteen tai vakituisen kumppanin löytämiseen. Tässäkin diskurssissa korostuu parisuhteen tavoiteltavuus.

5. PÄÄTÄNTÖ

Tässä kandidaatintutkielmassa olen keskittynyt tarkastelemaan Regina-lehden Sallitut leikit -palstalla aktivoituvia seksuaaliseen toimijuuteen liittyviä diskursseja. Aineistoni koostui yhteensä 43:sta Sallitut leikit -artikkelista, eli mukana on jokainen kyseinen artikkeli vuosilta 2009—2012. Regina-lehtiä on aikaisemmin käytetty aineistona kahdessa pro gradu -tutkielmassa vuosina 1992 ja 2002, joten tutkielmani on luonteva jatkumo näille kahdelle tutkimukselle, sillä tämän tutkielman aineisto on kymmenen vuotta uudempaa kuin edellisessä pro gradu -tutkielmassa käytetty aineisto. Toisin kuin aikaisemmissa pro gradu -tutkielmissa, olen keskittynyt nimeämään aktivoituvia diskursseja verbi-rakenteiden kautta ja jättänyt sukupuolen nimeämisen ja representaation tarkastelematta. Näin olen toiminut siksi, koska kandidaatintutkielma on pituudeltaan rajallinen. Siksi en ole myöskään keskittynyt vertailemaan omia tuloksiani aikaisempien pro gradu -tutkielmin tuloksiin.

Teoreettisena ja metodologisena viitekehyksenä olen käyttänyt sovellusta Norman Faircloughin (1989) kriittisen diskurssianalyysin mallista. Diskurssianalyttisin keinoin olen tutkinut kielen piirteitä sanaston ja kieliopin tasolla ja pyrkinyt nimeämään niiden kautta sellaisia esiin nousseita diskursseja eli puhumisen tapoja, jotka itse olen kokenut aineiston kannalta merkittävimmiksi.

Pyrin tutkielmassa vastaamaan kahteen tutkimuskysymykseeni: 1. Millaisten verbivalintojen ja -rakenteiden kautta seksi ja seksuaalinen toimijuus määritellään? ja 2. Millaisia diskursseja teksteissä aktivoituu? Vastatakseni näihin kysymyksiin, tarkastelun keskiössä minulla ovat olleet erilaiset modaalisuutta ilmaisevat rakenteet, kuten esimerkiksi modaaliverbi *voida* ja nesessiivinen rakenne *on oltava*. Modaalisuutta on mahdollista ilmaista moduksilla, joita suomessa on neljä: indikatiivi, konditionaali, potentiaali ja imperatiivi. Näistä olen ottanut tutkielmassa huomioon indikatiivin, konditionaalin sekä imperatiivin. Lisäksi velvoittavuutta ja välttämättömyyttä ilmaistaan nesessiivisillä rakenteilla, kuten esim. *on hyvä ~ syytä tai täytyy olla ~ on oltava*. Keskeiseksi kielen piirteeksi aineistosta nousi myös nesessiiviverbi *kannattaa*.

Näiden eri modaalisten lajien ja ilmaisutapojen kautta olen nimennyt aineistostani yhteensä kuusi diskurssia. Michael Foucault'n kuvaama seksuaalisuuden diskursiivisuus

näkyä omassa aineistossani muun muassa niin, että seksistä, erityisesti parisuhdeseksistä, puhutaan velvollisuutena ja kompromissina. Nimeämäni diskurssit ovat seuraavat: 1. *velvollisuus harrastaa seksiä* -diskurssi (4.1.), 2. *vastuu huolehtia turvallisuudesta* -diskurssi (4.2.), 3. *naisen nautinto on miehen nautinto* -diskurssi (4.3.), 4. ”*Kiltin tytön syndrooma*” -diskurssi (4.3.1.) , 5. *saa kieltäytyä, mutta se ei aina ole suotavaa* -diskurssi (4.4.) ja 6. *seksillä on välinearvo* -diskurssi (4.5.). Diskursseissa toistuu lukijaa velvoittava ja ohjeistava sävy. Kirjoittaja esimerkiksi ilmaisee että lukijalla on velvollisuus harrastaa seksiä, halusi hän sitä tai ei, etenkin jos lukija on parisuhteessa. Velvoitetta ilmaistaan imperatiivimuotoisilla käskyillä, kuten ”Älä mieti vaan tee!” ja nesessiiviverbillä *tarvita*, kuten esimerkiksi virkkeessä *Aina ei tarvitse odottaa, että halu tulee esiin*.

Parisuhde esitetään diskurssien kautta asiana, johon sitoutuneella on tiettyjä velvollisuuksia ja johon kirjoittaja olettaa lukijan pyrkivän. Rivien välistä sinkkuja ja irtosuhteita harrastavia naisia myös ehkä hieman kritisoidaan ja arvotetaan suhteessa parisuhteessa oleviin naisiin. Tätä havaintoa en ottanut analyysiin tarkemmin mukaan siksi, että se ei olisi mahtunut luontevasti aiheen rajaukseen.

Aineiston tekstejä olisi voinut tutkia useista eri näkökulmista. Kiinnostava tarkastelun kohde olisi voinut olla myös muun muassa se, kuinka hetero- ja parisuhdekeskeinen koko aineisto on. Myös kirjoittajan tavat nostaa itsensä auktoriteettiasemaan olisi ollut mielenkiintoinen seikka tutkia tarkemmin, vaikka joidenkin diskurssien ja esimerkkien kohdalla sivusinkin hieman kirjoittajan roolia suhteessa lukijaan. Huomiota olisin halunnut kiinnittää enemmän myös sukupuolen representaatioon, mutta päätin jättää sen tutkielmani ulkopuolelle siksi, että sukupuolen representaatiota on sukupuolentutkimuksen alalla tutkittu hyvin paljon jo aikaisemmin. Aineistosta nousivat vahvasti esiin erilaiset stereotyyppiset sukupuoliroolit. Kaikki edellä mainitsemani seikat olisivat mielenkiintoisia tutkimuskohteita esimerkiksi pro gradu -tutkielmassa, johon mahtuisi vertailla tämän tutkielman sekä uudemman aineiston välillä. Tahtoisin tulevaisuudessa vertailla tämän tutkielman aineistoa 2020-luvulta kerättyyn aineistoon, sillä olen kiinnostunut mahdollisesta muutoksesta, jota kymmenen vuoden aikana on tapahtunut.

LÄHTEET JA LYHENTEET

Lyhenteet

ATP = Arkiseksiä tavallisille pareille

MNOS = Mitä nainen odottaa seksiltä ja mitä hän saa

NMH = Näin miestä hyväilee taitava nainen

NNMS = Näin nainen mokaa sängyssä

HEK = Kun halut eivät kohta

NHJSE = Naisen halu ja sen esteet

KRS = Kannattaako rutiiniseksi?

TAP = Taistelu arkierotiikan puolesta

MTS = Miehen totuus seksistä, jonka hän haluaisi sinun tietävän

NKEI = Näin kehittyy eroottinen itsetunto

REK= Rakkausruokaa! Erotiikkaa jääkaapista

KKVT = Kuumaa kesäseksiä vastuullisesti ja turvallisesti

HTSS = Hyvää, turvallista seksiä sinkuille

SVHS = Sinkku, vaadi hyvää seksiä!

NMR = Näin miestä rakastellaan

MMHS = Miehen unelmia. Mistä mies haaveilee sängyssä

Lähteet

- FAIRCLOUGH, NORMAN 2001 [1989]: *Language and power*. London: Longman.
- FAIRCLOUGH, NORMAN 1997: *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino.
- GUMMERUS, IINA 2018: *Rakkautta ilman rajoja? Polyamoria diskursiivisen tutkimuksen kohteena*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston valtiotieteellinen tiedekunta.
- HAMMERBERG, LEILA 2019: *Fenomenologinen tutkimus seksuaalisuudesta ja HIV:stä*. Terveyskasvatuksen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta.
- HAUTAKANGAS, TUIJA 1992. *Miesten ja naisten nimitykset Reginan novelleissa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen laitos.
- JAAKOLA, MINNA 2004: SUOMEN GENETIIVI. SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN TOIMITUKSIA 995. HELSINKI: SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURA.
- JOKINEN, ARJA – JUHILA, KIRSI – SUONINEN, EERO 2016: *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino.
- KANGASNIEMI, HEIKKI 1992: *Modal expressions in Finnish*. *Studia fennica linguistica* 2. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KARKULEHTO, SANNA 2011: *Seksin mediamarkkinat*. Gaudeamus.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 2020. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. URN:NBN:fi:kotus-201433. Verkojulkaisu HTML. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 11.11.2020.
- NYMAN, SARI 2002: *Sukupuolittuneet nimitykset Reginan novelleissa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitos.
- PASO, EIJA 2007: *Työkyky merkitsee. Työkyvyn merkityksen ja maailman rakentuminen lehtiteksteissä*. *Acta Universitatis Ouluensis. B Humaniora* 77. Oulu: Oulun yliopisto.
- PIETIKÄINEN, SARI – MÄNTYNEN, ANNE 2009: *Kurssi kohti diskurssia*. Vastapaino. Tampere.
- PIETIKÄINEN, SARI – MÄNTYNEN, ANNE 2019: *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Vastapaino.
- SAVINIEMI, MAIJA 2015: *On noloa, jos ammattilaiset tekevät tökeröitä kielioppivirheitä. Toimitushenkilökunnan kielenhuoltotiedot, -käytännöt ja -diskurssit*. Oulu.

- SÖYRINKI, SINI 2020: *Sukupuolen ja parisuhteen representaatiot suomi toisena kielenä - oppikirjoissa*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kieli- ja viestintätieteiden laitos.
- VILKUNA, MARIA 2000: Suomen lauseopin perusteet. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 90. Edita, Helsinki.
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA-RIITTA – ALHO, IRJA 2008: Iso suomen kielioppi. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura. <http://scripta.kotus.fi/visk> (viitattu 4.12.2020)